

Babka

Rodzina babkowate

Paweł Kapusta

Babka zwyczajna

jest naszą rodzimą rośliną, pierwotnym składnikiem lasów, ale ze względu na swoją niesamowitą żywotność i kapitalny sposób rozsiewania nasion obecnie występuje już niemal na całej kuli ziemskiej.

N i e
będę wda-
wał się

Babka zwyczajna - Plantago major

tutaj w szczegółowy opis budowy babki, ponieważ jest to roślina bardzo pospolita, o charakterystycznym wyglądzie i raczej trudna do pomylenia z jakąkolwiek inną. Znacie ją doskonale z placów zabaw, z rozdeptywanych i zaniedbanych trawników, widywaliście ją na łąkach, gdzie porastała obrzeża ścieżek uczęszczanych przez ludzi. Wystarczy więc jeden rzut oka na rysunek, aby się upewnić, o czym będzie tu mowa.

Dla porządku jednak krótko opiszę cechy, na które należy zwrócić uwagę. Babka zwyczajna jest byliną, co oznacza, że pojedynczy osobnik może żyć wiele lat, choć wcale na takiego twardego nie wygląda. Ma budowę roze-

tkową lub inaczej różyczkowatą: liście wyrastają z miejsca, w którym korzeń przechodzi w łodygę, są one promieniście rozłożone dokoła głównego pędu i przylegają do podłoża. U babki mają one kształt jajowaty i wyraźne, równoległe biegnące nerwy (od 5 do 9). Spróbujcie też przy najbliższej okazji wykopać całą roślinę, łącznie z korzeniami. Zobaczycie, że są one sznurkowate, nierozgałęzione, wszystkie prawie tej samej długości i wychodzące z tego samego miejsca - prosto z króciutkiego kłacza. Ze środka rozetki wyrastają pędy wysokości 10-40 cm, dźwigające na sobie ogromne ilości drobnych kwiatów (czasem jest ich około 1000), zebranych w długie, gęste kłosa. Zjawisko kwitnienia możecie obserwować przez całe lato.

Babkę zwyczajną

spotkacie niemal wszędzie. Rośnie pewnie niedaleko waszego domu, na trawniku, w ogrodzie, na jakimś gruzowisku. Znajdziecie ją także na łąkach, pastwiskach, nad brzegami wód, no i oczywiście w lasach. Występuje najczęściej na glebach wilgotnych, piaszczystych lub gliniastych, gdzie jest tylko małą roślinką. Jeśli jednak jakiejś babce trafi się szczególnie żyzne podłoże, na przykład kupa kompostu, to potrafi ona wyrosnąć na olbrzymia mierzącego ponad pół metra wysokości!

Najciekawszy jest sposób rozsiewania nasion. Zewnętrzna warstwa okrywy nasiennej śluzowacieje i liczne, drobne nasionka zamieniają się w czasie deszczu w lepką, galaretowatą masę, łatwo przylepiającą się do nóg zwierząt lub też człowieka. Teraz już się zapewne domyślacie, dlaczego babka zwyczajna tak uparczywie trzyma się naszych trawników, podwórz, ścieżek i placów zabaw. Możecie zdeptać ją na śmierć, a ona i tak się z tego ucieszy, bo przy okazji zostawi na waszych nogach setki pasażerów na gapę. W ten sposób zawę-

drowała między innymi do Ameryki Północnej wraz z pierwszymi osadnikami. Indianie nazywali babkę zwyczajną "śladem stóp białych twarzy", gdyż pojawiała się wszędzie tam, gdzie docierali Europejczycy.

Najważniejszą zaletą babki, oczywiście z hancerskiego punktu widzenia, jest to, że jej świeże, obmyte przegotowaną wodą liście świetnie nadają się do robienia okładów na rany (np. obtarcia stóp) i opuchlizny. Poza tym, jej dojrzałymi nasionami można karmić kanarki.

Na zakończenie wypada też wspomnieć o mniej znanych, ale równie pospolitych, krewniaczkach babki zwyczajnej. Teraz już bardzo krótko:

Babka średnia

ma dłuższe, bardziej rozgałęzione i zdrewniałe kłacze z krótkimi, nielicznymi korzonkami; liście (omszone) są lekko wydłużone i zastrzone na końcu; kwiatostany krótsze niż u poprzedniczki.

Babka lancetowata

najbardziej charakterystyczne są długie, wąskie, lancetowate liście; kłacze jest grube, wyrastają z niego liczne korzenie; krótkie kwiatostany mają kształt walcowaty.

Babka średnia - *Plantago media*